

[f_\(https://www.facebook.com/documentonews.gr\)](https://www.facebook.com/documentonews.gr)

[_twitter_\(https://twitter.com/documentonews\)](https://twitter.com/documentonews)

[_instagram_\(https://www.instagram.com/documentonews/\)](https://www.instagram.com/documentonews/)

[_youtube_\(https://www.youtube.com/channel/UCew8bLiDgkU7_Cci-YP8iGA\)](https://www.youtube.com/channel/UCew8bLiDgkU7_Cci-YP8iGA)

[e-Paper \(https://epaper.documentonews.gr\)](https://epaper.documentonews.gr) | [Newsletter \(http://eepurl.com/gcH_pl\)](http://eepurl.com/gcH_pl)

| [Ειδικές Εκδόσεις \(/books/\)](/books/) [Επικοινωνία \(/contact\)](/contact)

[Πολιτική](/category/politikh)

[\(/category/politikh\)](/category/politikh)

[Οικονομία](/category/oikonomia)

[\(/category/oikonomia\)](/category/oikonomia)

[Ελλάδα](/category/ellada)

[\(/category/ellada\)](/category/ellada)

[Παραπολιτικά](/category/parapolitika)

[\(/category/parapolitika\)](/category/parapolitika)

[Κόσμος](/category/kosmos)

[\(/category/kosmos\)](/category/kosmos)

[ΑΡΧΙΚΗ \(/\)](#) / [DOCVILLE \(/CATEGORY/DOCVILLE\)](/category/docville) /

ΚΡΙΣΤΟΦ ΒΟΥΛΦ: ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΛΕΟΝ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Πρόσωπο

Κρίστοφ Βουλφ: Δεν υπάρχει πλέον μόνο μία αξιόπιστη ερμηνεία του κόσμου

[\(/author/emy-ntouroy\)](#)

[Εμυ Ντούρου \(/author/emy-ntouroy\)](#)

Δημοσίευση
23.05.2019 | 07:00

Ανανέωση
23.05.2019 | 07:00

DocVille #131
19.05.2019

Ο Κρίστοφ Βουλφ διευθύνει το Διεπιστημονικό Κέντρο Ιστορικής Ανθρωπολογίας και είναι καθηγητής Ανθρωπολογίας της Εκπαίδευσης στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου και αντιπρόεδρος της Γερμανικής Επιτροπής της UNESCO.

Το σπουδαίο και πολυσχιδές έργο του έχει μεταφραστεί σχεδόν σε όλο τον κόσμο. Πρόσφατα κυκλοφόρησε στα ελληνικά το βιβλίο του «Ανθρωπολογία: Ιστορία – πολιτισμός – φιλοσοφία», μια μελέτη στην οποία επιχειρείται μια σύνθετη θεώρηση της ανθρωπολογίας στο σύνολό της με γνώμονα τη διαπολιτισμική και διεπιστημονική προσέγγιση. Με αφορμή την επίσκεψη του καθηγητή στην Αθήνα για την παρουσίαση του βιβλίου του είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε.

Για χρόνια μελετάτε τη σημασία των τελετουργιών. Γιατί είναι τόσο σημαντικές για την εξέλιξη του ανθρώπου;

Δεν μπορούν να υπάρξουν κοινωνικές και συναισθηματικές σχέσεις χωρίς τελετουργίες, οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν παράθυρα σε μια κοινότητα. Αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ο παραστατικός, σωματικός χαρακτήρας τους. Για την καθιέρωση της κοινωνικής τάξης χρειαζόμαστε την επανάληψη που εκτελείται μέσω των τελετουργιών στις οποίες συναντιούνται το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Μέσω αυτών διαμορφώνεται το μέλλον μιας κοινότητας.

Αρκετά συχνά ωστόσο χρησιμοποιούνται καταχρηστικά με στόχο την καταστολή.

Τα ολοκληρωτικά κοινωνικά συστήματα χρησιμοποιούν τελετουργίες για να καταστείλουν την ατομικότητα και να αναγκάσουν τους ανθρώπους να συμπεριφέρονται με παρόμοιο τρόπο. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα όπου έχουν χρησιμοποιηθεί ως μέσο εποπτείας και ελέγχου. Ταυτόχρονα είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη μιας κοινωνικά αποδεκτής

Απόρρητο

υποκειμενικότητας. Επομένως η έρευνα πάνω στις τελετουργίες στον τομέα της εκπαίδευσης, της πολιτικής και της οικονομίας είναι σημαντική για την ανάπτυξη του δημοκρατικού χαρακτήρα μιας κοινωνίας.

Για εκατοντάδες χρόνια η ψυχή είχε κεντρικό ρόλο στην ευρωπαϊκή σκέψη.

Για περισσότερα από 2.000 χρόνια η ψυχή ήταν η κεντρική ιδέα για την κατανόηση του ανθρώπου. Η ψυχολογία δεν χρησιμοποιεί πλέον αυτή την έννοια, αφού δεν μπορεί να είναι λειτουργική και δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον για έναν τομέα που θεωρείται μέρος των φυσικών επιστημών. Στην ευρωπαϊκή σκέψη, που πηγάζει από την ελληνική, η ψυχή νοείται ως ενέργεια για ζωή. Ο Πλάτωνας διέκρινε την ψυχή σε τρία μέρη: το λογιστικό (νους), το θυμοειδές (θυμικό) και το επιθυμητικό (επιθυμία), όπου ο άνθρωπος θεωρείται ο ηνίοχος ο οποίος πρέπει να οδηγήσει τα δύο άλογα του θυμικού και της επιθυμίας. Για τον Μεσαίωνα η ψυχή είναι το θεικό και αθάνατο μέρος του ανθρώπου. Στη νεωτερικότητα θεωρείται το πεδίο στο οποίο εγγράφονται η κοινωνία και οι αξίες της. Ωστόσο λόγω της έντονης εστίασης στην πραγματικότητα παραβλέπεται ο υπερβατικός χαρακτήρας της ψυχής, η οποία αποτελεί σημαντική έννοια για την κατανόηση της ανθρώπινης πολυπλοκότητας.

Υπό ποιες συνθήκες η ανθρωπολογία έβαλε στον χάρτη το ανθρώπινο σώμα;

Η σχολή της ιστορικής και πολιτιστικής ανθρωπολογίας του Βερολίνου ιδρύθηκε πάνω στην ιδέα της «επιστροφής του σώματος» – η επανανακάλυψή του ξεκίνησε τη δεκαετία του '80. Σήμερα το ανθρώπινο σώμα είναι κεντρικό ζήτημα της ανθρωπολογίας. Γνωρίζουμε ότι σε αυτό η φύση και η κουλτούρα αναμειγνύονται με αδιάσπαστο τρόπο. Η φύση του είναι αινιγματική και αποτελεί σημαντική πρόκληση για διεπιστημονική και διαπολιτισμική έρευνα. Καθιστά σαφές ότι δεν υπάρχει πλέον μόνο μία αξιόπιστη ερμηνεία του κόσμου αλλά μαθαίνουμε να ζούμε με διαφορετικές ερμηνείες και απόψεις για το ίδιο το σώμα, τον κόσμο και τον εαυτό μας. Κι αυτό αποτελεί έναν δημιουργικό τρόπο ώστε να αξιοποιηθεί η ελευθερία που δημιουργείται από την έλλειψη των δεσμεύσεων που συνεπάγονται οι μεγάλες αφηγήσεις.

Πώς επαναπροσδιορίζεται ο τομέας της ανθρωπολογίας την εποχή της παγκοσμιοποίησης;

Θεωρώ ότι υπάρχουν δύο μεγάλες τάσεις στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο. Η μία προσανατολίζεται στην ομογενοποίηση ή ακόμη και στην ομοιομορφία. Η άλλη επικεντρώνεται στις διαφορές και στην ιδιαιτερότητα των διαφορετικών πολιτισμών. Σημαντικό καθήκον της ανθρωπολογίας για την ερμηνεία του σύγχρονου κόσμου λοιπόν είναι ο συνδυασμός αυτών των δύο τάσεων.

Ο Μαξ Σέλερ είχε πει ότι σε καμία άλλη περίοδο της Ιστορίας οι άνθρωποι δεν αποτελούσαν πρόβλημα για τον εαυτό τους περισσότερο από σήμερα. Ποια είναι η γνώμη σας;

Συμφωνώ απόλυτα με τον Μαξ Σέλερ σχετικά με την αυξανόμενη αβεβαιότητα σε ό,τι αφορά την κατανόηση του εαυτού μας και του κόσμου. Η έννοια της ανθρωπόκαινου εποχής χαρακτηρίζεται από τις αρνητικές επιπτώσεις του εκσυγχρονισμού και της εκβιομηχάνισης, δηλαδή την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση και την ανεύθυνη καταστροφή των μη ανανεώσιμων πόρων, που έθεσαν το πλαίσιο στο οποίο ο άνθρωπος καθορίζει το πεπρωμένο του πλανήτη. Είναι πολύ αβέβαιο εάν ο άνθρωπος θα μπορέσει να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις.

INFO

Το βιβλίο του Κρίστοφ Βουλφ «Ανθρωπολογία: Ιστορία – πολιτισμός – φιλοσοφία» κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Πεδίο σε μετάφραση Φανής Παραφόρου και επιστημονική επιμέλεια Μιχάλη Κοντοπόδη

CHRISTOPH WULF

Επιστημονική επιμέλεια
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΝΤΟΠΟΔΗΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

 πεδίο

[\(https://img.documentonews.gr/unsafe/smart/http://img.dash.documentonews.gr/documento/](https://img.documentonews.gr/unsafe/smart/http://img.dash.documentonews.gr/documento/)

ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ

Απόρρητο

[Μάσκα-φίμωτρο και μνημόνιο: Η Δημοκρατία στον αναπνευστήρα και η οικονομία στην εντατική, στο Documento που κυκλοφορεί - μαζί το Docville \(/article/maska-fimwtro-kai-mnhmonio-h-dhmokratia-ston-anapneysthra-kai-h-oikonomia-sthn-entatikh-sto-documento-poy-kykloforei-mazi-to-docville\)](#)

[Μάσκα-φίμωτρο και μνημόνιο: Αυτή την Κυριακή στο Documento - Η Δημοκρατία στον αναπνευστήρα και η οικονομία στην εντατική \(/article/maska-fimwtro-kai-mnhmonio-ayth-thn-kyriakh-sto-documento-h-dhmokratia-ston-anapneysthra-kai-h-oikonomia-sthn-entatikh-sto-documento-poy-kykloforei-mazi-to-docville\)](#)

docville

[Διηγήματα για την πανδημία στο Docville που κυκλοφορεί αυτή την Κυριακή στα περίπτερα μαζί με το Documento \(/article/dihghmata-gia-thn-pandhmia-sto-docville-poy-kykloforei-ayth-thn-kyriakh-sta-periptera-mazi-me-to-documento\)](/article/dihghmata-gia-thn-pandhmia-sto-docville-poy-kykloforei-ayth-thn-kyriakh-sta-periptera-mazi-me-to-documento)

[Εθελόντριες, μοδίστρες από όλη την Ελλάδα ράβουν μάσκες προστασίας εν μέσω της πανδημίας \(/article/ethelontries-modistres-apo-olh-thn-ellada-raboy-n-maskes-prostasias-en-mesw-ths-pandhmias\)](/article/ethelontries-modistres-apo-olh-thn-ellada-raboy-n-maskes-prostasias-en-mesw-ths-pandhmias)

[Μεταξύ πανδημίας και Μητσοτάκη! Από τον κορονοϊό στον κοροϊδο-ιό: Στο Documento που κυκλοφορεί - μαζί το Docville και το ειδικό ένθετο αφιέρωμα στο Μανώλη Γλέζο \(/article/metaxy-pandhmiias-kai-mhtsotakh-aro-ton-koronoio-ston-koroido-io-sto-documento-poy-kykloforei-mazi-to-docville-kai-to-eidiko-entheto-afierwma-sto-manwlh-glezo\)](#)

[Μεταξύ πανδημίας και Μητσοτάκη! Αυτή την Κυριακή στο Documento. Από τον κορονοϊό στον κοροϊδο-ιό \(/article/metaxy-pandhmiias-kai-mhtsotakh-ayth-thn-kyriakh-sto-documento-aro-ton-koronoio-ston-koroido-io\)](#)

[\(/article/o-petsas-h-apagoreysh-toy-pasxa-kai-sto-](#)

[bathos-neo-mnhmonio\)](#)

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ \(/category/politikh\)](#) | 13.04.2020

[Ο Πέτσας, η απαγόρευση του Πάσχα και στο βάθος... νέο μνημόνιο \(/article/o-petsas-h-apagoreysh-toy-pasxa-kai-sto-bathos-neo-mnhmonio\)](#)

[ΕΛΛΑΔΑ \(/category/ellada\)](#) | 13.04.2020

[Στο «Σωτηρία» 10 ηλικιωμένοι από το γηροκομείο Νέας Μάκρης – 101 ετών η γηραιότερη \(/article/sto-swthria-10-hlikiwmenoi-apo-to-ghrokomeio-neas-makrhs-101-etwn-h-ghraioterh\)](#)

[ΕΛΛΑΔΑ \(/category/ellada\)](#) | 13.04.2020

[Το νοσοκομείο Αττικών επισκέπτεται ο Αλέξης Τσίπρας \(/article/to-nosokomeio-attikon-episkeptetai-o-alexhs-tsipras\)](#)

[ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ \(/category/oikonomia\)](#) | 13.04.2020

[Ερωτήσεις ΣΥΡΙΖΑ σε Σταϊκούρα για μεσαία τάξη και ταμειακά διαθέσιμα \(/article/erwthseis-syriza-se-staikouyra-gia-mesaia-taxh-kai-tameiaka-diathesima\)](#)

[ΑΘΛΗΤΙΚΑ \(/category/aolhtika\)](#) | 13.04.2020

[Το σχέδιο 25 ημερών του NBA για την επιστροφή \(/article/to-sxedio-25-hmerwn-toy-nba-gia-thn-epistrofh\)](#)

[ΚΟΣΜΟΣ \(/category/kosmos\)](#) | 13.04.2020

[Οι Ισπανοί επιστρέφουν στις δουλειές - Αστυνομικοί μοιράζουν μάσκες στο μετρό \(Photos\) \(/article/oi-ispanoi-epistrefoun-stis-doyleies-astynomikoi-moirazoun-maskes-sto-metro-photos\)](#)

[Όλες οι Ειδήσεις » \(/all\)](#)

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ

[f \(https://www.facebook.com/documentonews.gr\)](https://www.facebook.com/documentonews.gr)

[_ \(https://twitter.com/documentonews\)](https://twitter.com/documentonews)

[\(https://www.youtube.com/channel/UCew8bLiDgkU7_Cci-YP8iGA\)](https://www.youtube.com/channel/UCew8bLiDgkU7_Cci-YP8iGA)

ΠΛΟΗΓΗΣΗ

[e-Paper \(http://epaper.documentonews.gr\)](http://epaper.documentonews.gr)

[ReadPoint \(http://www.readpoint.com/newspapers/politicalpapersh/documento\)](http://www.readpoint.com/newspapers/politicalpapersh/documento)

[Ειδικές Εκδόσεις \(/books/\)](#)

[Ταυτότητα \(/about/\)](#)

[Όροι Χρήσης \(/tos/\)](#)

[Πολιτική Απορρήτου \(/privacy/\)](#)

[Επικοινωνία \(/contact/\)](#)

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

[Πολιτική \(/category/politikh\)](#)

[Οικονομία \(/category/oikonomia\)](#)

[Ελλάδα \(/category/ellada\)](#)

[Παραπολιτικά \(/category/parapolitika\)](#)

[Κόσμος \(/category/kosmos\)](#)

[Απόψεις \(/category/aporseis\)](#)

[Media \(/category/media\)](#)

[Docville \(/category/docville\)](#)

[Υγεία \(/category/ygeia\)](#)

[Αθλητικά \(/category/aolhtika\)](#)

[Αυτοκίνητο \(/category/aytokinhto\)](#)

[Τεχνολογία \(/category/tehnologia\)](#)

Διαβάστε στο Documento
Τα ΜΜΕ ελέγχουν κάθε ...αντιπολιτευόμενη
φωνή

© Copyright 2020 Documento. All rights reserved.

f (<https://www.facebook.com/documentonews.gr>)

t (<https://twitter.com/documentonews>)

i (<https://www.instagram.com/documentonews/>)

y (https://www.youtube.com/channel/UCew8bLiDgkU7_Cci-YP8iGA)

© Copyright 2020 Documento. All rights reserved.